

Opinia Komisji do Oceny Podręczników Szkolnych
Polskiej Akademii Umiejętności
w sprawie projektu reformy programowej

W dniu 8 kwietnia 2008 na stronach internetowych MEN pojawił się projekt szkolnej reformy programowej. Zawiera on liczbę godzin przewidzianych dla poszczególnych przedmiotów na kolejnych etapach edukacji szkolnej oraz wymagania ogólne i szczegółowe, jakie można stawiać uczniom po tych etapach.

Autorzy projektu zachęcają do zgłaszania uwag i opinii, podając niestety niezwykle krótkie terminy, w których można je zgłaszać. Uważamy jednak, że dyskusję szczegółowych rozwiązań należy poprzedzić przypomnieniem podstawowych warunków, jakie winien spełniać każdy projekt reformy.

Po pierwsze, wprowadzanie istotnych zmian w treściach podstawy programowej powinno być uzasadnione rzetelną analizą funkcjonowania obecnej podstawy (wedle której maturę zdawały dotąd zaledwie trzy roczniki). Należy przy tym szczegółowo porównać teksty obecnie obowiązującej podstawy i proponowanych wymagań. Pisanie „od nowa” co kilka lat dokumentu, na podstawie którego mają pracować wszyscy polscy nauczyciele, nie wydaje się właściwe.

Po drugie, projekt przewiduje równoległe wprowadzenie reformy dla kolejnych roczników szkoły podstawowej i gimnazjum, zaczynając od pierwszej klasy. Budzi to wątpliwości co do zgodności nowych wymagań gimnazjalnych ze szczegółowymi treściami podstawy, wedle której uczono obecnych uczniów szkoły podstawowej. Jeśli jednak nawet pominiemy te wątpliwości, zmiany dla liceum powinny wejść w życie dopiero po trzech latach od rozpoczęcia wdrażania reformy. Nie ma więc niezbędnej potrzeby bardzo pilnego uzgadniania szczegółów projektu na tym poziomie. Obecnie dyskusja powinna się skoncentrować na programach szkoły podstawowej i gimnazjum.

Po trzecie, wszelkie istotne zmiany liczby godzin przeznaczonych na nauczanie poszczególnych przedmiotów na kolejnych etapach edukacji szkolnej powinny być szczególnie starannie i przekonująco uzasadnione. Zawarte w projekcie zredukowanie do 1/3 czasu nauczania w liceum np. przedmiotów przyrodniczych w zakresie podstawowym (po 30 godzin lekcyjnych na cały program) oznacza w praktyce rezygnację ze znacznej części wykształcenia ogólnego przyszłych maturzystów. Projekt nie podaje argumentów uzasadniających tak drastyczną decyzję. Uważamy, że w czasie potrzebnym do przeprowadzenia reformy programu szkoły podstawowej i gimnazjum należy rozważyć inne możliwe rozwiązania zapewniające lepsze przygotowanie maturzystów do studiów wyższych. Nie ma potrzeby podejmowania już obecnie kontrowersyjnej decyzji, której realizacja jest tak odległa w czasie.

Proponujemy, aby obecnie przeprowadzić w środowiskach akademickich i nauczycielskich merytoryczną dyskusję nad wadami i zaletami obecnych planów nauczania i podstawy programowej, a dopiero potem dyskutować nad szczegółowymi propozycjami zmian, przy czym punktem wyjścia powinna być aktualnie obowiązująca podstawa programowa, a nie pisane w oderwaniu od niej projekty wymagań szczegółowych, które budzą zresztą wiele wątpliwości. Załączamy kilka opinii specjalistów krytykujących zdecydowanie liczne elementy tych projektów. Proponujemy więc odsunięcie w czasie przynajmniej o rok wprowadzania ich w życie.

Adresy:

akastory@ap.krakow.pl

chomicki@argo.hist.uj.edu.pl

stasicka@chemia.uj.edu.pl

smciesie@kinga.cyf-kr.edu.pl

fialkowski@th.if.uj.edu.pl